

Department
for Transport

Traffic Commissioners
for Great Britain

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

PECYN RECRIWTIO AR GYFER

1 COMISIYNYDD TRAFFIG AR GYFER GOGLEDD- ORLLEWIN LLOEGR

1 COMISIYNYDD TRAFFIG AR GYFER CYMRU

Dyddiad Hysbysebu: **XXXXXX** 2019

Dyddiad Cau: 28 Awst 2019

HYSBYSEB SWYDD

GWNEUD CAIS

Rhaid i chi fodloni pob un o'r meini prawf yn Rhan 1 a Rhan 2 isod, gan ddarparu tystiolaeth ategol glir. Cyfeiriwch at bob agwedd ar wahân, gan ddefnyddio penawdau clir.

Rhaid i chi ddarparu tystiolaeth ategol ysgrifenedig glir, gydag enghreifftiau, i ddangos sut rydych yn bodloni pob un o'r meini prawf hanfodol a, lle bo modd, y meini prawf dymunol a nodir yn yr adran Manyleb Person: Cymwysterau a Phrofiad isod.

Rhaid i chi gyfeirio at bob maen prawf ar wahân, gan ddefnyddio penawdau clir, heb ddefnyddio mwy na **250** o eiriau am bob un.

Rhaid i chi hefyd gyflwyno CV un dudalen.

Rhaid i chi ddarparu o leiaf ddau eirida, sy'n cynnwys eich cyflogwr presennol neu fwyaf diweddar. Bydd hefyd angen i chi ddatgan unrhyw euogfarnau, sy'n cynnwys euogfarnau o dan y Ddeddf Traffig Ffyrdd ac unrhyw gamau disgyblu neu reoleiddiol sy'n cael eu cymryd ar adeg y cais neu cyn gwneud y cais, a chanlyniadau'r camau hynny os yw'r broses wedi dod i ben.

At ddibenion monitro, cwblhewch yr holiadur monitro amrywiaeth yn **Atodiad Dd**. Caiff ei drin yn gwbl gyfrinachol ac ni fydd yn rhan o'ch cais.

Dylai eich cais, CV a holiadur amrywiaeth gael eu hanfon at: Paul Wainwright, Department for Transport, Freight Operator Licensing and Roadworthiness Division, Zone 3/28, Great Minister House, 33 Horseferry Road, London, SW1P 4DR neu Paul.wainwright@dft.gov.uk. Croesewir ceisiadau Cymraeg a Saesneg.

Dylech ddweud ar ddechrau eich cais pa swydd rydych yn gwneud cais amdani, neu a ydych yn dymuno cael eich ystyried ar gyfer y ddwy swydd.

Y dyddiad cau ar gyfer ceisiadau yw 28 Awst 2019.

Yn dilyn y cam dethol cychwynol, caiff yr ymgeiswyr llwyddiannus eu gwahodd i gwblhau astudiaeth achos ysgrifenedig. Yna, dewisir ymgeiswyr am gyfweiliad ffurfiol.

Gwybodaeth Gyswllt

Os byddwch am gael trafodaeth gyfrinachol, anffurfiol am y swydd, e-bostiwch eich manylion cyswllt a natur eich ymholiad at Paul.wainwright@dft.gov.uk

Gwarantu Cyfweiliad ar gyfer Pobl Anabl

Cynigir cyfweiliad i ymgeiswyr anabl sy'n bodloni meini prawf gofynnol y fanyleb swydd. Caiff ymgeiswyr eu dethol ar sail teilyngdod. Os hoffech gael cyfweiliad o'r

fath o dan yr ymrwymiad anabledd, dylech ddatgan hyn gyda'ch cais. Nid oes angen nodi natur eich anabledd.

Cyfle Cyfartal

Mae'r Adran Drafnidiaeth yn gweld gwerth cydraddoldeb ac amrywiaeth ym maes cyflogaeth, ynghyd â system drafnidiaeth sy'n cynnwys pawb mewn cymdeithas. Rydym yn ymrwymedig i fod yn sefydliad lle mae tegwch a chyfle cyfartal yn ganolog i gydberthnasau gwaith a gweithdrefnau busnes, a lle mae diwylliant y sefydliad yn adlewyrchu ac yn cefnogi'r gwerthoedd hyn. Mae gennych yr hawl i weithio mewn amgylchedd heb unrhyw wahaniaethu, aflonyddu, bwlio neu erledigaeth ni waeth beth fo'ch hil, tarddiad ethnig neu genedlaethol, oedran, crefydd, rhyw, rhywedd, statws priodasol, anabledd, cyfeiriadedd rhywiol, oriau gwaith, aelodaeth o undeb, rôl mewn undeb neu weithgarwch undeb.

MANYLEB PERSON AR GYFER SWYDD COMISIYNYDD TRAFFIG GOGLEDD-ORLLEWIN LLOEGR:

Rhaid i chi fodloni pob un o'r meini prawf yn Rhan 1 a Rhan 2 isod, gan ddarparu tystiolaeth ategol glir. Cyfeiriwch at bob agwedd ar wahân, gan ddefnyddio penawdau clir.

Rhan Un: Cymwysterau a Phrofiad

Hanfodol

- Y gallu i ddeall materion cyfreithiol cymhleth, er mwyn gwneud penderfyniadau teg, sy'n seiliedig ar dystiolaeth, a chyfathrebu'n effeithiol ag unigolion ar bob lefel.
- Dealltwriaeth gadarn o'r sector cludiant ar y ffordd neu ddealltwriaeth ohono, neu brofiad perthnasol mewn meysydd cysylltiedig.

Dymunol

- Wedi cymhwyso fel cyfreithiwr neu fargyfreithiwr (nid oes rhaid i ymgeiswyr feddu ar dystysgrif ymarfer gyfredol) neu
- Brofiad o ymdrin â materion cyfreithiol

Byddai'r naill neu'r llall yn fanteisiol ond nid yn hanfodol.

- Gwybodaeth am gyfraith cludiant ar y ffordd a thrwyddedu gweithredwyr.

Rhan Dau: Prif gymwyseddau ac ymddygiadau

Hanfodol

- Y gallu i ddeall egwyddorion cyfraith weinyddol a chynnal ymchwiliadau ac achosion cyfreithiol yn gyhoeddus.
- Sgiliau dadansoddi rhagorol, y gallu i weithio gyda dadansoddiadau pobl eraill o ddata ysgrifenedig a rhifiadol a'r gallu i gyfleu materion cymhleth mewn modd clir.
- Y gallu i ofyn cwestiynau craff a mynd i hanfod y peth yn gyflym; y gallu i gyfleu achosion neu faterion cyfreithiol cymhleth mewn iaith glir a chryno (ar lafar ac yn ysgrifenedig).
- Sgiliau dyfarnu cadarn; y gallu i wneud penderfyniadau clir, rhesymegol, teg a diduedd, sy'n seiliedig ar dystiolaeth.
- Y gallu i ymgysylltu a chyfathrebu'n effeithiol ag ystod eang o gynulleidfaoedd, gan gynnwys ymdrin â'r cyfryngau. Hunan-hyder a chraffter gwleidyddol.
- Y parodrwydd i gefnogi a chyfrannu at ddatblygu a moderneiddio'r system trwyddedu gweithredwyr.
- Ymrwymiad i welliant parhaus a chynnal ansawdd a chysondeb safonau gwasanaeth.
- Y gallu i weithio mewn ffordd golegaid iawn, gan gynnwys gydag awdurdodau cyhoeddus eraill.

MANYLEB PERSON AR GYFER SWYDD COMISIYNYDD TRAFFIG CYMRU

Rhaid i chi fodloni pob un o'r meini prawf yn Rhan 1 a Rhan 2 isod, gan ddarparu tystiolaeth ategol glir. Cyfeiriwch at bob agwedd ar wahân, gan ddefnyddio penawdau clir.

Rhan un: Cymwysterau a Phrofiad Hanfodol

- Dylai ymgeiswyr fod wedi cymhwyso fel cyfreithiwr neu fargyfreithiwr (nid oes rhaid i ymgeiswyr feddu ar dystysgrif ymarfer gyfredol.
- Mae sgiliau Cymraeg yn hanfodol, ond bydd ymgeiswyr nad ydynt yn meddu ar y sgiliau hanfodol hyn ond sy'n fodlon ymrwymo i ddysgu Cymraeg yn cael eu hystyried.

Gydag amser bydd yn ofynnol i'r ymgeisydd llwyddiannus wneud y canlynol:

- Deall sgysiau arferol sy'n ymwneud â'r gwaith
  - Deall rhai deunyddiau arferol sy'n gysylltiedig â'r gwaith gyda chymorth – e.e. geiriadur
  - Cymryd rhan mewn sgysiau syml sy'n gysylltiedig â'r gwaith
  - Paratoi deunyddiau arferol sy'n gysylltiedig â'r gwaith – gyda rhywun yn gwirio'r gwaith
- Rhaid i ymgeiswyr ddangos y gallu i ddeall materion cyfreithiol cymhleth, er mwyn gwneud penderfyniadau teg, sy'n seiliedig ar dystiolaeth, a chyfathrebu'n effeithiol ag unigolion ar bob lefel.
  - Dealltwriaeth gadarn o'r sector cludiant ar y ffordd neu ddealltwriaeth ohono, neu brofiad perthnasol mewn meysydd cysylltiedig.

Dymunol

- Gwybodaeth am gyfraith cludiant ar y ffordd a thrwyddedu gweithredwyr.

Rhan Dau: Prif gymwyseddau ac ymddygiadau

Hanfodol

- Y gallu i ddeall egwyddorion cyfraith weinyddol a chynnal ymchwiliadau ac achosion cyfreithiol yn gyhoeddus.
- Sgiliau dadansoddi rhagorol, y gallu i weithio gyda dadansoddiadau pobl eraill o ddata ysgrifenedig a rhifiadol a'r gallu i gyfleu materion cymhleth mewn modd clir.
- Y gallu i ofyn cwestiynau craff a mynd i hanfod y peth yn gyflym; y gallu i gyfleu achosion neu faterion cyfreithiol cymhleth mewn iaith glir a chryno (ar lafar ac yn ysgrifenedig).
- Sgiliau dyfarnu cadarn; y gallu i wneud penderfyniadau clir, rhesymegol, teg a diduedd, sy'n seiliedig ar dystiolaeth.
- Y gallu i ymgysylltu a chyfathrebu'n effeithiol ag ystod eang o gynulleidfaoedd, gan gynnwys ymdrin â'r cyfryngau. Hunan-hyder a chraffter gwleidyddol.

- Y parodrwydd i gefnogi a chyfrannu at ddatblygu a moderneiddio'r system trwyddedu gweithredwyr.
- Ymrwymiad i welliant parhaus a chynnal ansawdd a chysondeb safonau gwasanaeth.
- Y gallu i weithio mewn ffordd golegaidd iawn, gan gynnwys gydag awdurdodau cyhoeddus eraill.

GWYBODAETH BELLACH - am gomisiynwyr traffig a'r system trwyddedu gweithredwyr

Rhoddir y wybodaeth hon yn yr atodiadau canlynol:

- Atodiad A: Cefndir
- Atodiad B: Rhanddeiliaid allweddol
- Atodiad C: System trwyddedu gweithredwyr
- Atodiad Ch: Swyddogaethau eraill comisiynwyr traffig
- Atodiad D: Fframwaith y Comisiynwyr
- Atodiad Dd: Ffurflen Fonitro Penodiadau Cyhoeddus

Atodiad A

CEFNDIR

Caiff Comisiynwyr Traffig eu penodi gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Drafnidiaeth, ond maent yn ddeiliaid swydd gyhoeddus annibynnol. Maent yn rheoleiddwyr annibynnol ac yn cyflawni rôl led-farnwrol, ar ffurf tribiwnlysoedd person unigol wrth gynnal ymchwiliadau cyhoeddus yn ymwneud â cheisiadau am drwyddedau a materion disgyblu, a dangosant ddiueddrwydd ym mhob agwedd ar y broses gwneud penderfyniadau.

O dan Reoliad 1071/2009 yr UE, mae'r Undeb Ewropeaidd yn ei gwneud yn ofynnol i bob Aelod-wladwriaeth sicrhau bod ganddi 'awdurdod cymwys' i reoleiddio ymgymeriadau cludiant ar y ffordd masnachol. Noda'r rheoliad gorff sydd â'r pŵer i osod amodau a sancsiynau, a dileu'r awdurdodiad i weithredu. Comisiynwyr Traffig yw'r 'awdurdod cymwys' ym Mhrydain Fawr. Bydd Llywodraeth y DU yn parhau i benodi Comisiynwyr Traffig ar ôl i ni adael yr Undeb Ewropeaidd.

Bydd gan bob Comisiynydd Traffig gyfrifoldeb am ardal ddaearyddol benodol, a bydd wedi'i leoli'n rhanbarthol. Mae wyth ardal draffig ym Mhrydain Fawr. Mae Comisiynwyr Traffig yn cydweithio i weithredu system reoleiddio genedlaethol sy'n gyson ac yn dryloyw, wrth gynnal gwybodaeth am wasanaethau lleol ar yr un pryd.

Caiff Comisiynwyr Traffig eu cefnogi gan dîm o staff yn eu hardal draffig eu hunain (sy'n gyflogeion yr Asiantaeth Safonau Gyrwyr a Cherbydau (DVSA)) yn ogystal â thîm canolog o staff DVSA yn Leeds. Mae'r tîm yn gyfrifol am y broses o weinyddu'r systemau trwyddedu, ynghyd â chyflawni swyddogaethau trwyddedu rheolaidd o dan awdurdod dirprwyedig y Comisiynwyr Traffig.

Prif Ddyletswyddau a Chyfrifoldebau

Mae gan Gomisiynwyr Traffig gyfrifoldeb am y canlynol yn eu hardal draffig:

- Trwyddedu gweithredwyr cerbydau nwyddau mawr (LGVs) a bysiau a choetsys (cerbydau gwasanaethau cyhoeddus neu PSVs);
- Cofrestru gwasanaethau bysiau lleol;
- Cyflwyno trwyddedau galwedigaethol a chymryd camau yn erbyn gyrwyr LGVs a PSVs;
- Addasrwydd amgylcheddol canolfannau a ddynodir yn lleoliadau parcio LGVs;

Mae Comisiynwyr Traffig yn hyrwyddo'r canlynol:

- Gweithrediad diogel LGVs a PSVs;
- Cystadleuaeth deg rhwng gweithredwyr;
- Lleihau'r baich ar weithredwyr sy'n cydymffurfio;
- Ymddygiad diogel a chyfrifol gyrwyr LGV a PSV

Gellir crynhoi prif swyddogaethau Comisiynwyr Traffig fel a ganlyn:

- Sicrhau bod y bobl sy'n gweithredu LGVs a PSVs yn gyfrifol, yn gymwys, ac wedi'u hariannu'n ddigonol;
- Annog pob gweithredwr i fabwysiadu systemau cadarn, fel bod cystadleuaeth deg a bod y broses o weithredu cerbydau nwyddau a gwasanaethau cyhoeddus yn ddiogel;
- Ar ran yr Ysgrifennydd Gwladol dros Drafnidiaeth, ystyried pa mor addas yw gyrwyr neu'r rhai sy'n gwneud cais am drwyddedau gyrru cerbydau gwasanaethau cyhoeddus neu gerbydau nwyddau mawr, yn seiliedig ar eu hymddygiad;
- Ystyried, a lle bo'n gymwys orfodi, amodau rheoleiddio traffig er mwyn atal unrhyw berygl i ddefnyddwyr ffyrdd a/neu leihau tagfeydd traffig a/neu lygredd;
- Sicrhau bod ymchwiliadau cyhoeddus yn deg ac yn rhydd rhag unrhyw amhariaeth neu duedd anghyfiawn;
- Ymgysylltu â rhanddeiliaid - gwrando ar y diwydiant, cyfarfod ag awdurdodau lleol, cymdeithasau masnach, grwpiau teithwyr a gweithredwyr a chyflwyno seminarau

Mae rôl Comisiynwyr Traffig yn bwysig i weithredwyr cerbydau masnachol a'r cyhoedd yn ehangach. Mae Comisiynwyr yn gweithredu mewn sefyllfa agored a

sensitif. Rhaid iddynt barhau i ennyn hyder ystod eang o randdeiliaid a sicrhau didwylledd personol, yn ogystal ag arddel barn gadarn a didueddrwydd ym mhob agwedd ar y broses gwneud penderfyniadau. Hefyd, rhaid i Gomisiynwyr Traffig ystyried yr angen i roi hwb i'r economi drwy'r Cod i Reoleiddwyr a Gorchymyn Twf Economaidd (Swyddogaethau Rheoleiddio) 2017.

Wrth gyflawni eu dyletswyddau, bydd Comisiynwyr Traffig yn ceisio gweithredu yn unol â'r safonau a ddisgwyllir gan y rheini mewn bywyd cyhoeddus, sef cymesuredd; atebolrwydd; cysondeb; tryloywder a thargedu. Mae'r gwerthoedd hynny yn sail i'w dull gweithredu fel rheoleiddwyr modern. Caiff Comisiynwyr Traffig eu harfarnu'n rheolaidd a'u hadolygu gan gymheiriaid, yn unol â'r cymwyseddau a nodir ar gyfer aelodau cyfatebol o'r farnwriaeth tribiwnlysoedd.

Noder: Os oes neu os bydd gan ymgeisydd fudd ariannol mewn ymgymeriad cludo teithwyr neu nwyddau ar y ffordd neu'r rheilffordd ym Mhrydain Fawr, rhaid iddo, o fewn pedair wythnos, hysbysu'r Ysgrifennydd Gwladol am hynny'n ysgrifenedig, gan nodi'r budd sydd gennych. Mae hyn yn ofynnol o dan baragraff 2 o atodlen 2 i Ddeddf Cerbydau Cludo Teithwyr 1981.

RHANDDEILIAID ALLWEDDOL

Caiff rôl rhanddeiliaid allweddol a'u perthynas â Chomisiynwyr Traffig ei disgrifio yn y Ddogfen Fframwaith:

<https://www.gov.uk/government/publications/framework-document-for-the-traffic-commissioners-and-department-for-transport-including-its-agencies>

Yr Adran Drafnidiaeth

Yn y pen draw, yr Ysgrifennydd Gwladol dros Drafnidiaeth sy'n gyfrifol i'r Senedd am y ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â system trwyddedu gweithredwyr LGV a PSV. Mae'r Ysgrifennydd Gwladol hefyd yn gyfrifol am sicrhau bod Comisiynwyr Traffig yn cael yr holl adnoddau sydd eu hangen arnynt. Ar lefel swyddogol, cyflawnir y swyddogaeth hon gan weision sifil mewn dwy is-adran o fewn yr Adran Drafnidiaeth. Mae'r Is-adran Cludo Nwyddau, Trwyddedu Gweithredwyr ac Addasrwydd i'r Ffordd Fawr yn gyfrifol am bolisiau sydd eisoes ar waith ac sydd ar ddod ym maes Trwyddedu Gweithredwyr Cerbydau Nwyddau, yn ogystal â recriwtio Comisiynwyr Traffig. Mae'r Is-adran Bysiau a Thacsis yn gyfrifol am bolisiau ym maes Trwyddedu Gweithredwyr Cerbydau Gwasanaethau Cyhoeddus, Cofrestru Gwasanaethau Bysiau Lleol a Chludiant yn y Sector Gwirfoddol. Mae'r Asiantaeth Trwyddedu Gyrwyr a Cherbydau (DVLA), sy'n rhan o'r Adran Drafnidiaeth, yn gyfrifol am bolisiau ym maes materion trwyddedu gyrwyr ar gyfer gyrwyr bysiau a lorïau.

Bydd Comisiynwyr Traffig yn cydweithio'n agos â swyddogion o fewn yr Adran Drafnidiaeth er mwyn sicrhau bod y system trwyddedu gweithredwyr yn gweithio'n effeithiol ac yn lleihau'r baich ar y diwydiant trafnidiaeth.

Gwefan: www.gov.uk/traffic-commissioners

Llywodraeth Cymru

Yng Nghymru, Llywodraeth Cymru sy'n gyfrifol am bolisiau ar faterion datganoledig, e.e. cofrestru gwasanaethau bysiau lleol, ac ymgynghorir â hi wrth fynd ati i benodi Comisiynydd Traffig i Gymru.

Gwefan: www.llyw.cymru

Yr Asiantaeth Safonau Gyrwyr a Cherbydau

Mae'r Asiantaeth Safonau Gyrwyr a Cherbydau (DVSA) yn darparu amrywiaeth o wasanaethau trwyddedu, profi a gorfodi gyda'r nod o wella safonau addasrwydd i'r ffordd fawr cerbydau, gan sicrhau bod gweithredwyr a gyrwyr yn cydymffurfio â deddfwriaeth traffig ffyrdd, ac yn cefnogi'r Comisiynwyr Traffig.

Telir ffioedd a gesglir yn enw Comisiynwyr Traffig i mewn i gronfa fasnachu DVSA. Yna, bydd DVSA yn darparu'r staff gweinyddol i helpu Comisiynwyr Traffig i ystyried a phrosesu ceisiadau am drwyddedau i weithredu lorïau, bysiau a choetsys, yn ogystal â swyddogaethau cymorth eraill. Mae hyn yn sicrhau bod deiliaid trwyddedau yn cyrraedd y safonau a nodir i ymuno â'r diwydiant gweithredu cerbydau masnachol,

ac yn ceisio lleihau effaith canolfannau sy'n gweithredu cerbydau nwyddau ar yr amgylchedd a diogelwch ar y ffyrdd.

Rhoddir rhagor o wybodaeth am rôl DVSA yn:

<https://www.gov.uk/government/organisations/driver-and-vehicle-standards-agency>

Apelio yn erbyn penderfyniadau Comisiynwyr Traffig (neu eu Ddirprwyon)

Gellir cyflwyno apeliadau yn erbyn penderfyniadau Comisiynwyr Traffig neu Ddirprwy Gomisiynwyr Traffig i Siambr Apeliadau Gweinyddol yr Uwch Dribiwnlys (y Tribiwnlys Trafnidiaeth gynt). Bydd hawl i apelio yn codi pan fydd Comisiynydd Traffig neu ei Ddirprwy yn gwneud y canlynol, er enghraifft:

- Gwrthod cyflwyno trwydded;
- Gwrthod amrywio trwydded bresennol;
- Gosod amodau ar y drwydded, neu'n cyflwyno trwydded sy'n caniatáu llai o gerbydau na'r nifer y gwnaed cais amdani;
- Yn achos cerbydau gwasanaethau cyhoeddus, pennu nad yw gwasanaethau bysiau lleol cofrestredig wedi'u gweithredu'n gywir, a gosod cosbau ariannol;
- Dirymu, atal dros dro neu gyfyngu ar drwydded bresennol;
- Datgymhwyso unigolyn neu gwmni.

Ceir Llywydd Siambr Apeliadau Gweinyddol yr Uwch Dribiwnlys. Hefyd, ceir 31 o Farnwyr Uwch Dribiwnlys llawn amser eraill ynghyd â 23 o Ddirprwy Farnwyr Uwch Dribiwnlys rhan amser. Gall barnwyr o'r Uchel Lys a llysoedd eraill eistedd ar yr Uwch Dribiwnlys.

Fel rheol, bydd Barnwyr Uwch Dribiwnlys sy'n ymdrin ag apeliadau Comisiynwyr Traffig yn eistedd gyda dau aelod lleyg arbenigol, gan lunio penderfyniadau ysgrifenedig.

Rhoddir rhagor o wybodaeth am yr Uwch Dribiwnlys yn: <https://www.gov.uk/courts-tribunals/upper-tribunal-administrative-appeals-chamber>

Mae gan apeliadau yn ymwneud ag ymddygiad gyrwyr farnwriaeth apeliadau ar wahân. Gwneir apeliadau yn erbyn penderfyniadau Comisiynwyr Traffig ynghylch hawliau gyrru i'r Llys Ynadon yn yr ardal lle mae'r gyrrwr yn byw.

SYSTEM TRWYDDEDU GWEITHREDWYR

Isod, ceir crynodeb lefel uchel o'r ffordd mae'r system trwyddedu gweithredwyr yn gweithio ym Mhrydain Fawr. Rhoddir rhagor o wybodaeth ar wefan y Llywodraeth yn www.gov.uk/traffic-commissioners. Byddai disgwyl i'r ymgeiswyr llwyddiannus ddod yn gyfarwydd â'r fframwaith cyfreithiol manwl a'r gyfraith achos berthnasol.

Trosolwg o'r System Trwyddedu Gweithredwyr

Mae angen cael trwydded gweithredwyr cerbydau nwyddau er mwyn cario nwyddau sy'n gysylltiedig â byd busnes neu fasnach os ydynt yn defnyddio cerbyd modur ar y ffordd sydd:

- Yn pwysu mwy na 3.5 tonnell gros, gan gynnwys y prif lwyth; neu
- Â phwysau gweili o fwy na 1525kg.

Mae angen cael trwydded gweithredwyr cerbydau gwasanaethau cyhoeddus i gludo teithwyr mewn PSV am dâl neu wobwr. Fel rheol, cerbyd â naw sedd neu fwy i deithwyr yw PSV, ond mewn rhai amgylchiadau gall cerbydau llai gael eu hystyried yn PSV.

Bydd y Comisiynydd Traffig ar gyfer yr ardal draffig berthnasol yn gyfrifol am y trwyddedau. Prif ddiben trwyddedu gweithredwyr yw sicrhau bod y sector trafndiaeth yn gweithredu'n ddiogel, wrth leihau'r baich rheoleiddiol ar y diwydiant ar yr un pryd. Ariennir y gyfundrefn trwyddedu gweithredwyr gyfan, gan gynnwys gwaith Comisiynydd Traffig, drwy ffioedd a delir gan y diwydiant.

Mae tri chategori o ran trwyddedau:

- **Cenedlaethol:** dim ond ym Mhrydain Fawr y caiff deiliad y drwydded weithredu.
- **Rhyngwladol:** caiff deiliad y drwydded weithredu ledled yr UE yn ogystal ag ym Mhrydain Fawr.
- **Cyfnygedig:** Yn achos lorïau, dim ond ei nwyddau ei hun y caiff y gweithredwr eu cludo. Yn achos bysiau, caniateir gweithredu hyd at ddau PSV, ag uchafswm o 16 o seddi teithwyr.

Ym mhob achos, mae trwyddedau yn nodi uchafswm nifer y cerbydau a all gael eu defnyddio o dan y drwydded.

Rhaid i ddeiliaid y ddau fath cyntaf o drwydded fodloni pedwar maen prawf gorfodol a nodir mewn deddfwriaeth Ewropeaidd, a pharhau i wneud hynny:

- Enw da;

- Sefyllfa ariannol briodol;
- Cymhwysedd proffesiynol;
- Sefydliad cadarn

Wrth ystyried p'un a oes gan weithredwr **enw da**, gall Comisiynwyr Traffig ystyried ystod eang o faterion gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, euogfarnau'r gweithredwr, neu gyfarwyddwyr y gweithredwr (os mai cwmni sydd dan sylw), gweision neu asiantiaid cludiant ar y ffordd neu droseddau eraill. Fodd bynnag, ni ellir ystyried euogfarnau sydd wedi "darfod" o dan ddarpariaethau Deddf Adsefydlu Troseddwyr 1974. Os bydd unigolyn wedi'i euogfarnu o ddau neu fwy o "droseddau difrifol", rhaid i'r Comisiynydd Traffig bennu nad oes gan yr unigolyn hwnnw enw da.

Nod y gofyniad o ran **sefyllfa ariannol** yw sicrhau bod gan weithredwr gyfalaf gweithio digonol. Yn ôl cyfraith yr UE, 9,000 ewro am y cerbyd cyntaf a 5,000 ewro am bob cerbyd ychwanegol yw'r symiau dan sylw.

Rhaid i unigolyn fod yn **gymwys yn broffesiynol**. Gall gweithredwr unigol fodloni'r gofyniad yn bersonol. Fel arall, rhaid bod gan weithredwr un neu fwy o reolwyr cludiant sy'n bodloni'r gofyniad ac sydd â chyfrifoldeb parhaus ac effeithiol am reoli gweithrediadau cludiant y busnes. Cyflogai fydd y rheolwr cludiant fel arfer, ond nid o anghenraid. Gall unigolyn cymwys addas fod yn rheolwr cludiant i fwy nag un gweithredwr am yr amod y gall reoli mewn ffordd barhaus ac effeithiol.

Rhaid bod gan yr unigolyn cymwys Dystysgrif Cymhwysedd Proffesiynol a roddwyd iddo gan gorff cymeradwy mewn unrhyw aelod-wladwriaeth. Hefyd, rhaid bod ganddo rai cymwysterau eraill a roddir gan gyrff proffesiynol, neu rhaid iddo gyrraedd safon gyfatebol. Ceir hefyd ddarpariaethau "hawliau tad-cu".

Mae **sefydliad cadarn** yn gofyn i unrhyw ymgymeriad sydd ynghlwm wrth gludiant ar y ffordd sicrhau bod ganddo sefydliad effeithiol a chadarn mewn Aelod-wladwriaeth. Rhaid i'r sefydliad hwnnw fod yn yr Aelod-wladwriaeth lle mae wedi'i drwyddedu. Dyma'r cyfeiriad lle mae'n rhaid iddo gadw ei ddogfennau busnes craidd ac, yn arbennig, ddogfennau cyfrifyddu, dogfennau rheoli personél, dogfennau sy'n cynnwys data sy'n ymwneud ag amser gyrru a chyfnodau o orffwys ac unrhyw ddogfen arall y gall y Comisiynydd Traffig neu awdurdodau gorfodi ofyn am ei gweld er mwyn cadarnhau y bodlonir gofynion y drwydded.

Yn ogystal â'r meini prawf gorfodol hyn, rhaid i bob gweithredwr hefyd fodloni'r Comisiynydd Traffig ei fod yn cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â gorlwytho cerbydau, pa mor hir y caiff gyrrwyr yrru a sicrhau y cedwir cerbydau a ddefnyddir o dan y drwydded mewn cyflwr sy'n addas i'r ffordd.

Mae'n ofynnol i bob gweithredwr gadw cerbydau mewn canolfan weithredu pan fyddant yn segur. Caiff Comisiynwyr Traffig bennu addasrwydd canolfannau gweithredu gan ddefnyddio meini prawf penodedig (maint, mynediad diogel i ffordd gyhoeddus, effeithiau amgylcheddol ac ati).

Rhaid i ddeiliaid trwyddedau cyfyngedig fodloni'r Comisiynydd Traffig eu bod yn addas i ddal trwydded, a bod ganddynt ddigon o adnoddau i sicrhau y cedwir cerbydau mewn cyflwr sy'n addas i'r ffordd.

SWYDDOGAETHAU ERAILL COMISIYNWYR TRAFFIG

Trwyddedu Gyrwyr Galwedigaethol

Ar ran yr Ysgrifennydd Gwladol dros Drafnidiaeth, mae Comisiynwyr Traffig yn gyfrifol am bennu p'un a yw deiliaid trwyddedau lorïau a bysiau yn addas i ddal trwyddedau galwedigaethol o ran eu hymddygiad. Gellir gwrthod rhoi trwydded i yrwyr os ydynt yn euog o droseddau diogelwch ar y ffyrdd (ac yn achos gyrwyr bysiau, droseddau eraill). Gall deiliaid trwyddedau presennol golli eu hawl lori neu fws am gyfnod, neu'n amhenodol, os y'u ceir yn euog.

Cymerir camau cyffredinol yn seiliedig ar y disgwyliad i yrwyr proffesiynol gyrraedd safon uwch na gyrwyr yn gyffredinol, ac y gall fod yn briodol atal dros dro hawliau cerbydau nwyddau mawr neu gludo teithwyr, hyd yn oed os nad yw'r deiliad wedi cael digon o bwyntiau cosb i'w wahardd rhag gyrru gan y llysoedd troseddol. Mae'n werth nodi nad yw troseddau fel oriau gyrwyr yn ardystiadwy ac nad ydynt yn arwain at bwyntiau cosb ar drwydded. Yn achos gyrwyr bysiau, gall euogfarnau am achosion o ddwyn neu o natur rywiol neu dreisgar ddangos nad yw unigolyn yn addas i fod yn gyfrifol am aelodau o'r cyhoedd a all fod yn agored i niwed.

Atafaelu cerbydau

Gall DVSA atafaelu lorïau (a'u gwaredu yn y pen draw) os cânt eu gweithredu'n anghyfreithlon heb drwydded gweithredwyr. Gall perchenogion cerbydau a atafaelir apelio i Gomisiynydd Traffig am ddychwelyd eu cerbyd.

Gwasanaethau Bysiau Lleol

Mae Comisiynwyr Traffig hefyd yn gyfrifol am gofrestru gwasanaethau bysiau lleol. Rhaid i unrhyw wasanaeth bysiau sy'n cludo teithwyr sy'n talu ar deithiau byr (llai na 15 milltir) gofrestru, ymhlith pethau eraill, y llwybr, amserlen a threfniadau stopio gyda'r Comisiynydd Traffig ar gyfer ei ardal. Gall Comisiynwyr Traffig gymryd camau rheoleiddio a gosod cosbau ariannol yn erbyn gweithredwyr sy'n methu â rhedeg gwasanaethau cofrestredig ar amser, os o gwbl.

Cludiant yn y Sector Gwirfoddol

Gall elusennau a sefydliadau nid er elw eraill redeg bysiau mini sy'n cludo teithwyr sy'n talu gan ddefnyddio trwyddedau arbennig a roddir iddynt gan Gomisiynwyr Traffig neu un o nifer o 'gyrff dynodedig' (e.e. awdurdodau lleol ac elusennau cenedlaethol). Fe'u defnyddir i ddarparu, er enghraifft, fysiau mini eglwysi a chlybiau, gwasanaethau math bws bach i bobl anabl, a hyd yn oed wasanaethau bysiau lleol. Mae gan Gomisiynwyr Traffig y pŵer i ddirymu trwyddedau os na chânt eu defnyddio'n gywir.

Atodiad D

FFRAMWAITH Y COMISIYNWYR

Creodd [Deddf Trafnidiaeth Leol 2008](#) ('Deddf 2008') swydd statudol Uwch Gomisiynydd Traffig, â phwerau i: roi cyfarwyddyd ac arweiniad cyffredinol i Gomisiynwyr Traffig eraill, a threfnu i Gomisiynwyr Traffig gyflawni swyddogaethau wedi'u cadw yn ôl mewn rhannau penodol o Brydain Fawr. Dileodd y Ddeddf y cyfyngiad a ddyrannai Gomisiynydd Traffig i ardal draffig benodol. Cydnabyddir buddiannau gwybodaeth leol drwy leoliad gweinyddol Comisiynwyr Traffig mewn ardal ddaearyddol benodol. Sicrheir cysondeb drwy arweiniad yr Uwch Gomisiynydd Traffig, y mae'n rhaid i Gomisiynwyr Traffig ei ystyried, a thrwy gyfarwyddiadau'r Uwch Gomisiynydd Traffig, y mae'n rhaid i Gomisiynwyr Traffig eu dilyn. Hefyd, bydd Comisiynwyr Traffig yn cyfarfod fel Bwrdd i drafod a chytuno ar amcanion strategol a pholisïau gweinyddol eraill. Gellir defnyddio Comisiynwyr Traffig unigol er enghraifft i arwain ar rai meysydd pwnc, datblygu meysydd polisi penodol, neu gysylltu â rhanddeiliaid allweddol.

Mae annibyniaeth Comisiynwyr Traffig fel rheoleiddwyr yn cael ei gwerthfawrogi'n fawr iawn gan y diwydiant a Gweinidogion. Cyflwynodd Deddf Trafnidiaeth Leol 2008 newidiadau i'r ffordd mae Comisiynwyr Traffig yn ymgysylltu â'r Llywodraeth mewn ymgais i sicrhau mwy o dryloywder, hygyrchedd ac effeithlonrwydd, ond diogelir eu hannibyniaeth fel tribiwnlys o dan statud a chyfraith gwlad. Diwygiodd y Ddeddf ddarpariaethau ynghylch pryd y gallai Comisiynwyr Traffig orfod gadael eu rôl, ond ni chafodd unrhyw beth ei gynnwys yn y Ddeddf a allai beryglu eu hannibyniaeth. Mae [Dogfen Fframwaith](#), wedi'i llofnodi gan y Gweinidog, yn crynhoi'r egwyddorion cyfreithiol sy'n sail i gyflawni swyddogaethau Comisiynwyr Traffig. Cydnabu'r Adran Drafnidiaeth na all unrhyw beth beryglu'r tegwch na'r ymddiriedaeth, sydd wrth wraidd y system drwyddedu.

Mae Cynllun Arfarnu Comisiynwyr Traffig yn cwmpasu rhai o'r prif rinweddau, cymwyseddau a galluoedd sydd eu hangen ar gyfer y rôl. Yn benodol, mae'n ystyried y canlynol:

- Arddel barn;
- Cyfathrebu'n effeithiol;
- Dysgu ac egluro gwybodaeth;
- Rheoli gwaith yn effeithlon;
- Gweithio gydag eraill;
- Cynnal gwrandawiau;
- Sut maent yn ymdrin â thystiolaeth;
- Y broses gwneud penderfyniadau

Mae ar gael yn:

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/4370/tc-appraisal-scheme.pdf

Ffurflen Fonitro Penodiadau Cyhoeddus

Mae pob un o Adrannau'r Llywodraeth yn anelu at sicrhau mynediad teg a chyfartal i benodiadau cyhoeddus, a sicrhau bod pob rhan o gymdeithas wedi'i chynrychioli. Mae'r cwestiynau sydd yn y ffurflen hon yn ein helpu i fonitro effeithiolrwydd y polisi hwn drwy greu darlun o bawb sy'n gwneud cais am swydd ac yn cael eu penodi.

Mae Swyddfa'r Comisiynydd Penodiadau Cyhoeddus (OCPA) yn ei gwneud yn ofynnol i ni gasglu gwybodaeth am rywedd, oedran, tarddiad ethnig ac anabledd pawb a benodir. Mae OCPA hefyd yn gofyn am wybodaeth am unrhyw weithgarwch gwleidyddol gan benodeion dros y pum mlynedd diwethaf, a ph'un a ddelir unrhyw benodiadau cyhoeddus eraill.

Gellir hefyd ofyn i ni ddarparu gwybodaeth – ar ffurf gryno yn unig nad yw'n nodi pwy yw'r unigolion – mewn ymateb i Gwestiynau Seneddol ac ymchwiliadau cyhoeddus eraill. Yn unol â pholisi'r Llywodraeth, ac yn unol â darpariaethau'r Ddeddf Diogelu Data, cedwir y wybodaeth y byddwch yn ei rhoi yn gyfrinachol a dim ond os rhowch eich caniatâd y gellir ei defnyddio. Felly, mae'r ffurflen hon yn gofyn p'un a ydych yn fodlon i'r wybodaeth hon gael ei chyhoeddi.

Cedwir eich gwybodaeth am amrywiaeth ar wahân i'ch ffurflen gais, ac ni chaiff ei gweld gan y panel dethol. Bydd gwybodaeth am weithgarwch gwleidyddol yn cael ei rhoi i'r panel, ond dim ond yn achos ymgeiswyr sy'n cyrraedd y rhestr fer. Asesir eich addasrwydd ar gyfer y swydd ar sail y wybodaeth a roddir gennych ar y ffurflen gais, ynghyd â'ch perfformiad yn yr asesiad a'r cyfweiliad os cewch wahoddiad. Penodir unigolion ar sail teilyngdod yn unig. Gobeithio y bydd hyn yn eich annog i gwblhau'r ffurflen.

Cynllun Gwarantu Cyfweiliad

O dan y Cynllun bydd person anabl yn cael ei ddewis am gyfweiliad os yw'n bodloni'r meini prawf gofynnol ar gyfer y rôl. Os ystyriwch fod gennych anabledd, fel y'i diffinnir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010, a'ch bod am gael eich ystyried o dan y cynllun, cwblhewch y ffurflen datganiad a'i dychwelyd gyda'ch cais.

Os bydd gennych unrhyw gwestiynau, neu fod angen fersiwn Word o'r Atodiad hwn arnoch, cysylltwch â: Paul.wainwright@dft.gov.uk